

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА НЕДЕЛИНО
/2018 – 2020/

Неделино, 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Използвани абривиатури	стр. 3
Използвани термини	стр. 4
I. Въведение	стр. 6
II. Общи условия за процеса на подкрепа на личностно развитие в контекста на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредба за приобщаващото образование	стр. 7
III. Анализ на състоянието на образователните институции на територията на община Неделино за осигуряване на подкрепа за личностно развитие	стр. 9
1. Състояние на общинската мрежа от детски градини и училища за учебната 2016/2017 и 2017/2018 година	стр. 9
2. Данни за децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип	стр. 10
3. Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности /СОП/	стр. 12
4. МКБППМН	стр. 13
5. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебната 2016/2017 и 2017/2018 година	стр. 13
IV. Информация и анализ на данните за кадрова обезпеченост със специалисти в системата на предучилищното и училищното образование за осигуряване на подкрепа за личностно развитие	стр. 14
1. Обезпечаване на образователната система със специалисти	стр. 14
2. Материални условия в институциите по отношение на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности	стр. 14
3. Работа с деца и ученици с изявени дарби	стр. 15
V. Анализ на състоянието на общинската политика за подкрепа за личностно развитие и сътрудничество между институциите. Предизвикателства	стр. 15
VI. Стратегически цели	стр. 16
VII. Основни мерки и дейности за изпълнение на стратегическите цели	стр. 17
VIII. Индикатори за постигане на целите на стратегията	стр. 25
IX. Финансиране на стратегията	стр. 26
X. Координиране на изпълнението на стратегията	стр. 26

ИЗПОЛЗВАНИ АБРЕВИАТУРИ

ДГ	Детска градина - Детска градина „Пролет“ гр. Неделино - Детска градина № 1 гр. Неделино - Детска градина „Зора“ с. Средец, общ. Неделино
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗБППМН	Закон за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищното образование
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ОУ	Основно училище - Основно училище „Васил Левски“ с. Средец, общ. Неделино
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище - Средно училище „Свети Свети Кирил и Методий“ гр. Неделино
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦУДС	Център за услуги в домашна среда

ИЗПОЛЗВАНИ ТЕРМИНИ

По смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование, съгласно Допълнителните разпоредби, § 1 са разяснени допълнително понятията, както следва:

§ 1, т. 6 „Дете или ученик в риск“ е дете или ученик:

а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;

б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;

в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие;

§ 1, т. 7 „Дете или ученик с изявени дарби“ е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници;

§ 1, т. 12 „Ключови компетентности“ са комплекс от взаимозависими знания, умения и нагласи или отношения, необходими за личностното развитие на индивида през целия живот, за изграждането на активна гражданска позиция и участие в социалния живот, както и за пригодността му за реализация на пазара на труда, определени на национално равнище в съответствие с Европейската референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот, приета с Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г.

§ 1, т. 15 „Образователна среда“ е съвкупност от условия, фактори и елементи, гарантиращи ефективно протичане на образователния процес и активно взаимодействие на всички заинтересовани страни за постигане на устойчивост при функционирането на системата на предучилищното и училищното образование;

§ 1, т. 22 „Приобщаващо образование“ е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

§ 1, т. 23 „Психо-социална рехабилитация“ е комплекс от дейности за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценно участие в училище.

§ 1, т. 24 „Ресурсно подпомагане на деца и ученици“ е осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, основана на оценката на потребностите на децата и учениците, което включва осъществяване на дейности от специалисти, насочени към личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности,

и с оглед постигане на целите, заложен в плановете за подкрепа и в индивидуалните им учебни програми.

§ 1, т. 25 „Рехабилитация при комуникативни нарушения“ е комплекс от дейности за подпомагане на деца и ученици със затруднения, увреждане или разстройство на езика, говора, познавателните процеси и социалното поведение.

§ 1, т. 26 „Родител“ е лицето, което упражнява родителски права по смисъла на Семейния кодекс.

§ 1, т. 27 „Специални образователни потребности“ на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

§ 1, т. 29 „Ученик с хронични заболявания“ е ученик със среднотежки, компенсирани и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата стратегия е разработена съгласно изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование, регламентиращ приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование.

Програмният документ има за цел да създаде ефективен модел на общинска политика за приобщаващо образование, подкрепя за личностно развитие на деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е изготвена въз основа на:

- Закона за предучилищното и училищното образование: (Обн.- ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.)
- Закон за закрила на детето: (Обн.- ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г., изм. и доп. ДВ, бр. 8 от 29.01 2016 г.)
- Закон за социално подпомагане: (Обн.- ДВ, бр. 56 от 19.05.1998 г., изм. и доп. ДВ, бр. 8 от 29.01 2016 г.)
- Закон за интеграция на хора с увреждания: (Обн.- ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г., изм. ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г., изм. и доп. ДВ, бр. 98 от 09.12.2016 г.)
- Наредба за приобщаващото образование: (Обн.- ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., в сила от 27.10.2017 г. Приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г.)
- Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, приета с ПМС № 298 от 17.12.2003 г., изм., бр. 28 от 08.04.2016 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр.22 от 14.03.2017 г., в сила от 14.03.2017 г.)
- Закон за местното самоуправление и местната администрация: (доп. ДВ. бр.9 от 26.01.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 12.12.2017г., доп. ДВ. бр.103от 28.12.2017г.)

Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците за периода 2018 – 2020 г. е стратегически документ, който интегрира в изпълнението си дейности и мерки заложи в други документи от национално, регионално и местно значение. При изготвянето на Стратегията са взети предвид следните документи:

- Национална стратегия за учене през целия живот 2014 – 2020 г.;
- Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г.;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 – 2020 г.;
- Стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността 2014 – 2020 г.;
- Постановление № 46 от 08.03.2017 г. на МС за приемане на Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища през 2017 г.
- Общинска стратегия на социалните услуги 2016 – 2020 г.;
- Годишен план за развитие на социалните услуги за 2017 г.;
- Програма за развитие на физическото възпитание и спорта 2017 – 2020 г.;
- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Смолян;
- Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Неделино, приет с Решение № 338/18.11.2016 г. на Общински съвет - Неделино;

Разработената Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците включва анализ и оценка на нуждите от подкрепа, описание на предизвикателствата, стратегически и оперативни цели, необходимите мерки и дейности в областта на подкрепата за реализиране на поставените цели за период от 2 години.

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ПРОЦЕСА НА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В КОНТЕКСТА НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование самостоятелно разработват и прилагат цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образованието;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, както и превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;

Според чл. 176, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 4, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията.

Разпоредбата на чл. 177, ал. 1 от ЗПУО определя подкрепата за личностно развитие на децата и учениците като обща и допълнителна, което дава възможност за работа с всяко дете/ученик, включваща ранна превенция на обучителните трудности, и работа по случай за предотвратяване на риска от тормоз и насилие в училище и в семейството, както и за дейности по мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

С наредбата се определя държавният образователен стандарт за приобщаващо образование, както и условията и реда за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика по време на обучението, възпитанието и социализацията в институциите на предучилищното и училищното образование.

Общата подкрепа за личностно развитие по смисъла на чл. 178, ал. 1 от ЗПУО е насочена главно към развитие на потенциала на всяко дете и ученик, включвайки:

- екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език /само за детските градини/;

- допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа;

Допълнителната подкрепа по смисъла на чл. 187 от ЗПУО се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, деца в риск, деца с изяви дарби и се предоставя след извършване на оценка на потребностите. Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности;

Допълнителната подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 82, ал. 2 от Наредбата за приобщаващо образование, според вида си е:

- краткосрочна – минимум 1 учебна година, максимум – до края на съответния етап от степента на образование;
- дългосрочна – повече от един етап от степента на образование или повече от една степен на образование;

В анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от представянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Неделино, както и изводите за основната насока за бъдещи действия, които са в следствие на силните и слаби страни на действащата ситуация.

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НЕДЕЛИНО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДДРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1. Състояние на общинската мрежа от детски градини и училища за учебната 2016/2017 и 2017/2018 година

Развитието на образователната система в община Неделино като носител на национални ценности и традиции е свързана и с отчитането на специфичните и характерни особености – демографски, културно-исторически и регионални.

Към днешна дата на територията на община Неделино функционират две училища – средно училище, с прием на ученици от I до XII клас и основно училище, с прием на ученици от I до VII клас. Най-голямото общинско училище е Средно училище „Свети Свети Кирил и Методий“ град Неделино, с общ брой 407 ученици, разпределени в 21 паралелки. За учебната 2017/2018 г. училището е включено в Списъка на средишните детски градини и училища съгласно Решение № 766 от 12 декември 2017 г. на Министерски съвет. Пътуващите учениците, които посещават училището са от 10 населени места на община Неделино, извозването им се извършва с три училищни автобуса и две специализирани линии. Въведена е целодневна организация на учебния ден, осигурено е здравно обслужване и столово хранене на учениците.

Училището разполага с добре оборудван физкултурен салон и изградена открита спортна площадка.

В Основно училище „Васил Левски“ с. Средец се обучават 13 ученици, разпределени в 3 паралелки, от които една маломерна паралелка и две слети паралелки – две начален етап и една прогимназиален етап. За учебната 2017/2018 г. училището е включено в Списъка със защитените детски градини и училища съгласно Решение № 775 от 14 декември 2017 г. на Министерски съвет. В училището има въведена целодневна организация на учебния ден, осигурено е здравно обслужване и извозване на пътуващите ученици.

Материалната база и на двете училища са добре поддържани и отговарят на здравно-хигиенните изисквания, с което се гарантира нормална среда за провеждане на учебен процес.

№	Име на училището Населено място		Брой ученици												
			Клас												
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ВС
1.	СУ „Св. Св. Кирил и Методий“	гр. Неделино	38	42	36	37	37	34	36	26	28	22	33	38	407
2.	ОУ „Васил Левски“	с. Средец	1	1	6	2	0	1	2	-	-	-	-	-	13

ИЗВОД: Общо обхванати ученици в неспециализираните училища:

- За учебната 2016/2017 г. – 442 ученици;
- За учебната 2017/2018 г. – 420 ученици;
- **Персонал в общинските училища:**
- педагогически – 52 и непедagogически – 17;

В община Неделино функционира три детски градини, две от които са разположени в общинския център и една в с. Средец. Основната дейност на детските градини е отглеждането, възпитанието, социализацията и обучението на децата от тригодишна възраст до постъпването им в първи клас в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищно образование.

Към детските градини пътуват деца, които са на задължителна предучилищна подготовка от населени места, в които няма детска градина, създадена е организация за тяхното безплатно извозване.

№	Наименование на детската градина	Населено място	Брой деца		
			2-4 годишни	5-6 годишни	6-7 годишни
1.	Детска градина № 1	гр. Неделино	35	7	6
2.	Детска градина „Пролет“	гр. Неделино	22	14	12
3.	Детска градина „Зора“	с. Средец	7	1	2

ИЗВОД: Общо обхванати деца в детските градини:

- за учебната 2016/2017 г. – 165 деца;
- за учебната 2017/2018 г. – 137 деца;

Персонал в общинските детски градини:

педагогически – 14 и непедagogически – 17.

2. Данни за децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип

В община Неделино не функционират Центрове за подкрепа за личностно развитие по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗПУО, както и специализирани обслужващи звена по чл. 27 и чл. 50 от Закона за предучилищното и училищното образование.

ИЗВОД: Няма разнообразни институции за предоставяне на подкрепа, както на деца и ученици със СОП, така на деца и ученици с изяви дарби.

2.1. Институции и доставчици на социални услуги за деца в община Неделино

Към месец декември 2017 г. институциите, които предоставят социални услуги за деца в община Неделино са както следва:

✓ **Център за обществена подкрепа гр. Неделино**

Със Заповед № РД 01-671 от 8 юни 2012 г. на Изпълнителния директор на АСП гр. София е разкрита социална услуга, която е държавно делегирана дейност с целева група деца до 18 годишна възраст.

„Център за обществена подкрепа“ гр. Неделино предоставя комплекс от социални услуги, предназначени за деца и семейства, с цел:

- предотвратяване на тяхното изоставане и настаняване в специализирани институции;
- превенция на насилието;
- отпадане на учениците от училище;

- деинституционализация и интеграция на деца и ученици в риск;
- обучения в умения за самостоятелен живот;

Основната цел в работата с децата и техните семейства е осигуряване на социално-педагогическо и психологическо консултиране, превенция на рисковото поведение и попълване на образователни дефицити. Капацитетът на Център за обществена подкрепа гр. Неделино е 25 потребителя, като услугите и дейностите за всяко дете се планират според индивидуалното му развитие и потребности, а за семействата според спецификата.

Предлаганите в центъра социални услуги са свързани с извършване на:

- психологическо консултиране и подкрепа на децата и семействата от общността
- педагогическа подкрепа за попълване на образователни дефицити
- социална консултация
- тренинги
- превенция на насилието
- индивидуална работата и подход
- груповата работа

Дейностите са насочени и към следните рискови групи, при необходимост:

- деца, извършили кражби
- деца, извършили насилие
- деца на самотни родители
- деца, необхванати в образователната система
- деца със зависимости

✓ **Дневен център за деца и младежи с увреждания „Зора“ гр. Златоград**

Дневният център е комплекс от социални услуги за цялостното обгрижване на децата през деня, свързани със задоволяване на ежедневни, здравни, рехабилитационни потребности, организиране на свободното време и личните контакти. В него се предлага специализирано оборудване и обзавеждане, съобразено с потребностите на децата.

От 2012 г. в дневния център за деца с увреждания ежедневно се извозват деца от община Неделино, на които се предоставя комплексна социална услуга.

✓ **Център за услуги в домашна среда гр. Неделино – обслужвани са 2 деца от месец март 2016 година до месец декември 2017 година.**

От месец март 2016 година две деца с различна степен на увреждания са включени в проект „Искрица за независим живот“, предоставящ социални и здравни услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“.

ИЗВОД: Посочените институции за социални услуги извършват дейности близки до посочените в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания.

В тези институции работят специалисти, които могат да бъдат полезни в предлагането на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини и по този начин максимално да компенсират недостига на специалисти в тези институции.

3. Състав и особености на групата на децата и учениците със специални образователни потребности /СОП/

На територията на община Неделино се обучават 11 деца и ученици със специални образователни потребности, от които 8 момчета и 3 момичета. С тях работи ресурсен учител, както и логопед.

По данни предоставени от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - Смолян, видовете увреждания и нарушения на учениците със СОП за учебната 2016/2017 г., са както следва:

Община	Умствена изостаналост			Обучителни трудности	Аутизъм	ДЦП	Слухови нарушения	Зрителни нарушения	Езиково-говорни нарушения	Множество увреждания	Синдром на Даун	Соматични увреждания	Епилепсия	Неврологични нарушения	Хидроцефалия	Вродени аномалии	Емоционални и поведенчески р-ва	Физически увреждания	Астма	Диабет	ОБЩО	
	ЛУИ	УУИ	ТУИ																			
Неделино	3	0	0	2	1	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10

По групи и класове

Община	Детска градина 1-3 група	ПГ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ОБЩО
Неделино	0	1	1	1	2	1	0	1	1	2	0	1	0	0	11

Досегашният модел при провеждане на цялостния образователно-възпитателен процес отчита проблеми в обучението на децата и учениците със специални образователни потребности, които трябва да бъдат преодоленни, за да бъде подкрепата на личностното им развитие по-ефективна, а именно:

1. Определяне на индивидуалните потребности на всяко дете/ученик и насочване към конкретен специалист;
2. Недостатъчен брой добре обучени учители;
3. Липса на квалифицирани ресурсни учители на територията на общината;
4. Необходимост от психолог в ежедневната работа с децата и учениците;

Важен момент за осигуряване на общата подкрепа, която включва и дейности, свързани с оказване на психологическа помощ на деца, ученици, родители и педагогически специалисти и изграждане на подходяща психологическа среда е присъствието на училищен психолог в детските градини и училищата. За съжаление в досегашната практика не са залагани дейности, за които основополагаща роля в подкрепа на децата и учениците да има психолог, а само ресурсен учител.

ИЗВОД: Групата на децата и учениците със специални образователни потребности, която е твърде разнообразна по своя състав и особености в училищата и детските градини, се нуждае от конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и промяна на институционалните практики към индивидуализирана грижа и гъвкави решения във всяка ситуация.

4. МКБППМН

Социално-превантивната дейност се организира и контролира от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към община Неделино /МКБППМН/.

Дейността на МКБППМН включва:

- ✓ социално-превантивна и възпитателна работа за издирване на нуждаещите се от помощ малолетни и непълнолетни, извършили, или за които съществува опасност да извършат престъпления или противообществени прояви;
- ✓ работа с малолетни и непълнолетни, които системно бягат, не посещават учебни занятия и отпадат от образователната система;
- ✓ оказване на помощ на родителите, срещащи трудности при възпитанието на своите деца;

Комисията осъществява дейността си, координирано с ръководствата на всички учебни заведения, социални работници от отдел „Закрила на детето“ при Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Златоград, Районно управление гр. Златоград и инспектори от „Детска педагогическа стая“ гр. Златоград.

През 2017 г. комисията работи по 5 възпитателни дела с непълнолетни лица и по чл. 13 от ЗБППМН са наложени наказателни мерки.

5. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебните 2016/2017 и 2017/2018 година

По данни на директорите на училища и детски градини през учебната 2016/2017 г. няма необхванати деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Това се дължи на подобрената комуникация между всички заинтересовани страни. Институциите поотделно водят активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и връщането в образователната система на напусналите ученици. Високо се оценява и значението на ранното детско развитие и качествено предучилищно образование като фактор за предотвратяване на отпадането от образователната система.

През месец юли с Решение № 373 на Министерски съвет е създаден Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Данните за 2016/2017 и 2017/2018 година са показателни, че продължава тенденцията напусналите образователната система деца и ученици да попадат в графа – живеят и учат в чужбина.

По данни на екипите за обхват на територията на община Неделино са идентифицирани 44 деца и ученици, отпаднали от образователната система, като 38 от тях живеят и учат със семействата си в чужбина.

Отпаднали деца и ученици от образователната система за 2016/2017 и 2017/2018 година	Деца и ученици, които живеят в чужбина	Деца и ученици, които не посещават детска градина или училище по други причини	Деца и ученици, записани за учебната 2017/2018 година	Неоткрити на адрес
Брой необхванати 5-6 - - 6-7 годишни деца на задължителна предучилищна подготовка в община Неделино	4	0	2	0
Брой ученици в задължителна училищна възраст, необхванати в системата на училищното образование	34	2 /здравословни причини/	1	1

IV. ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ СЪС СПЕЦИАЛИСТИ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1. Обезпеченост на образователната система със специалисти

Обхващането на децата и учениците със специални образователни потребности е според конкретните им нужди и с тях работят психолози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и учители.

В училищата и детските градини на територията на община Неделино няма изградена практика да се назначават педагогически съветници, логопеди или психолози.

В общината педагогическите специалисти, които работят с деца и ученици със специални образователни потребности се назначават от РЦПППО – Смолян. С цел осигуряване на качествена подкрепа много от учителите са преминали допълнителни обучения за работа с деца и ученици със СОП, но въпреки това са необходими и непрекъснати квалификации.

2. Материални условия в институциите по отношение на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности

В СУ „Свети Свети Кирил и Методий“ гр. Неделино има обособена зала, която е оборудвана с учебни и дидактически средства и пособия, които се допълват в началото на всяка учебна година в зависимост от броя и състава на групата. Нуждаещите се от подкрепа деца и ученици получават ресурсно подпомагане и специализирана подкрепа в общообразователна среда и това благоприятства за тяхното успешно интегриране.

ИЗВОД: Поставено е началото на изграждане на материална база в детските градини и училищата, но тя все още не е достатъчна за качествено обучение на децата и учениците със специални образователни потребности. Реализираните действия са по скоро пригаждане на помещения, но поради ограничени финансови ресурси, към този

момент това е единственото решение за децата и учениците със СОП. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за привеждането на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания.

3. Работа с деца и ученици с изявени дарби

Стимулирането на децата и учениците с морални и материални награди е част от общинската политика в сферата на предучилищното и училищното образование. По чл. 10 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби чрез Министерство на културата и Министерство на образованието и науката е предоставена стипендия, в размер на 135 лева, в продължение на 12 месеца, на 2 ученици от СУ „Свети Свети Кирил и Методий“ гр. Неделино.

За кръгли годишнини и юбилеи на общинските детски градини и училища, община Неделино предоставя парични средства като награда за отбелязване на посочените събития. Образователните институции получават материална подкрепа от общината и при участие на техни възпитаници в национални състезания, олимпиади, ученически форуми и проекти.

На територията на община Неделино в свободното им време, с децата и учениците работят 4 спортни клуба и три читалища, които предоставят възможност на децата и учениците да развиват своите интереси, способности и талант в самодейното театрално, танцово и музикално изкуство и спорт. Много от читалищните състави са носители на национални и международни отличия. Читалищата разполагат и с компютърни зали по програма „Глобални библиотеки“.

От началото на 2016 г. в двете училища на общината се работи по проекта на МОН BG05M2OP001-2.004-0004-Твоя час. Той цели развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности.

Предлаганите дейности от институциите, ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време, са твърде разнообразни и имат дълги традиции. Учениците могат сами да избират дейности, които се предлагат от училищата или от други организации и институции и по проекти.

V. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПОЛИТИКА ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ИНСТИТУЦИИТЕ. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Формирането на общинските политики за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се влияе от неблагоприятните тенденции в демографската характеристика на общината. Тези процеси влияят и на институциите в системата на предучилищното и училищното образование – трудности при формиране на групите и паралелките в детските градини и училищата, наличие на слети и маломерни паралелки, както и смесени групи в детските градини.

Основните предизвикателства, пред които е изправена първата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците са свързани с прехода към нова философия и организация на грижата на индивидуалните потребности и способности на всяко дете и ученик, изразени в нова нормативна уредба.

Съгласно изисквания на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование, новите задачи, които засягат образователните институции и педагогическите специалисти изискват нови компетентности и подходи към отглеждането, обучението и социализацията на децата и учениците. В училищата и детските градини са необходими и нови специалисти, с които ще се разшири и кръгът на участниците в екипната работа, която е основен подход в приобщаващото образование.

Необходим е нов родителски подход, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, както и разбиране за отговорностите на всички заинтересовани страни и толерантност между тях.

Реформата засяга и промените във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

Предизвикателства - описание на предизвикателствата:

1. Осигуряване на достатъчен брой квалифицирани специалисти за предоставяне на мерки за обща и най-вече за допълнителна подкрепа на децата и учениците в детските градини и училищата – психолози, логопеди, ресурсни учители, социални работници. Осигуряване на помощници на учителя при прояви от аутистичния спектър, при емоционални и/или поведенчески затруднения, при сензорни и/или неврологични увреждания;
2. Ефективно взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване – обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците;
3. Повишаване на компетентностите във връзка с подкрепата за личностно развитие на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки;
4. Осигуряване на адекватна подкрепяща среда във всички компоненти и увеличаване броя на образователните институции, които я предоставят;
5. Превръщане на детето/ученика в активен участник в дейностите по подкрепа за личностното развитие;

VI. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел 1: Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива индивидуалния си потенциал и способности.

Стратегическа цел 2: Осигуряване на необходими специалисти и повишаване на педагогическите компетенции за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Стратегическа цел 3: Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за качествено изпълнение на разпоредбите в нормативната уредба за приобщаващо образование.

Стратегическа цел 4: Достъпност на общата и специализирана среда за децата и учениците със специални образователни потребности и подобряване на материалните условия в детските градини и училища.

Стратегическа цел 5: Подобряване на взаимодействието между всички участници в образователния процес */деца и ученици, педагогически специалисти, родители/*, с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Стратегическа цел 6: Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на процеса на приобщаващото образование.

VII. ОСНОВНИ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Основните заложи дейности са групирани според шестте стратегически цели и са препоръчителни, както за общината и образователните институции на нейна територия, така и за останалите държавни институции, имащи отношение към подкрепата за личностно развитие, съобразно своите компетентности и специфика. В зависимост от потребностите дейностите могат да бъдат допълвани.

Стратегическа цел 1: Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива индивидуалния си потенциал и способности.			
№	Дейност	Институция	Забележка
1.	Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимостта от обща или от допълнителна подкрепа.	Детска градина Училища	Изпълнение на чл. 16 и чл. 29 от Наредбата за приобщаващото образование
1.1.	Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността им за училище. Готовността на детето за училище отчита физическото, познавателното, социалното и емоционалното му развитие.	Детски градини	Изпълнение на чл. 10 от Наредбата за приобщаващото образование
1.2.	Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения или идентифициране на нуждата от оценка на	Детска градина	Изпълнение на чл. 8, чл. 9, ал. 1,2 и 3 от Наредбата за приобщаващото образование

	потребностите за допълнителна подкрепа.		
1.3.	Прецизиране на степента и вида на увреждане на конкретно дете, определяне на достатъчен брой часове за ресурсно подпомагане и допълнителна работа с други специалисти като психолог, логопед, рехабилитатор и др.	Детска градина РЦ ПППО	
2.	Прилагане на методи и подходи за ефективна работа с децата и учениците с обучителни трудности в образователните институции, осигурявайки им обща подкрепа за личностно развитие.	Детска градина Училища Община Неделино РЦПППО	
2.1.	Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина, която е насочена към превенцията на обучителните затруднения, се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните трудности, като: <ul style="list-style-type: none"> - обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език; - прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие; 	Детска градина Община Неделино РЦ ПППО	Изпълнение на чл. 10 от Наредбата за приобщаващото образование
2.2.	Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразяват във включване на отделни ученици в дейности, като: <ul style="list-style-type: none"> - допълнително обучение по учебни предмети; - консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; индивидуална работа; организиране и провеждане на занимания по интереси, работа с родители; 	Училища РЦ ПППО	Изпълнение на чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование
2.3.	Организиране на логопедична работа, като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения в училищата и детските градини, които се изразяват във включване на отделни деца и ученици в дейности, като: <ul style="list-style-type: none"> - превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности; - диагностика на комуникативните нарушения; - корекционно-терапевтична дейност 	Детска градина Училище РЦ ПППО	Изпълнение на чл. 28 от Наредбата за приобщаващото образование

	при установени индикации за комуникативни нарушения;		
3.	Организиране на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания в детските градини и училищата	Детска градина Училище РЦПППО	Изпълнение на чл. 82 от Наредбата за приобщаващото образование
3.1.	Създаване на екипи за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини за всяко дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа		
3.2.	Взаимодействие между екипа за подкрепа за личностно развитие от детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие, във връзка с одобряване или не на оценките на ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, които нямат създаден такъв екип, поради липса на квалифицирани кадри;		Изпълнение на чл. 190, ал. от ЗПУО
3.3.	Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености на учениците, както и индивидуалните им потребности.		
3.4.	Осигуряването на допълнителната подкрепа за личностно развитие включва: <ul style="list-style-type: none"> - работа с дете и ученик по конкретен случай; - психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; - ресурсно подпомагане - осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда и специалисти; 		Изпълнение на чл. 82, ал. 5 от Наредбата за приобщаващото образование
3.5.	Прилагане на ефективни подходи и педагогически и психологически техники за работа с деца и ученици с разстройства на речта, дефицит на внимание, нарушена концентрация на вниманието и хиперактивност, с аутизъм.	Детски градини Училища	
4.	Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване, адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.	Детски градини Училища РЦПППО Община Неделино	Изпълнение на чл. 44 и чл. 45 от Наредба за приобщаващото образование

5.	Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.	Детски градини Училища	
5.1.	Организиране на училищно, общинско или регионално ниво на спортни празници, които включват и деца и ученици със специални образователни потребности.	Детски градини Училища	
5.2.	Организиране на публични изяви, културни събития, кулинарни състезания с участието на деца и ученици със специални образователни потребности.	Община Неделино ЦОП Училища Детски градини	
5.3.	Общински мероприятия, включващи изложба и/или базар, по повод 3 декември – Международен ден на хората с увреждания в полза на деца със СОП.		
6.	Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците, чрез поощрения и награждаване на училищно, общинско и областно ниво.		
6.1.	Подкрепа на талантиливи деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби.		
6.2.	Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби.		Изпълнение на чл. 126 от Наредба за приобщаващото образование
6.3.	Учредяване на морални и материални награди за деца и ученици при постигнати изключителни успехи в учебната дейност; класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта.	Община Неделино Училища Детски градини МОН РУО	Изпълнение на чл. 54 и чл. 55 от Наредба за приобщаващото образование
Стратегическа цел 2: Осигуряване на необходими специалисти и повишаване на педагогическите компетенции за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.			
1.	Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие	Детска градина Училище РЦ ПППО Община Неделино	Изпълнение на чл. 124, ал. 1, 2 и 3 от Наредбата за приобщаващото образование
1.1.	Разширяване на психологическото	Детска	Изпълнение на

	обслужване на потребностите на децата и учениците в детските градини и училищата, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози.	градина Училище	чл. 4, ал. 4 от Наредбата за приобщаващото образование и чл. 11 и чл. 12 от Наредба № 12 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти
1.2.	Осигуряване на логопеди и/или рехабилитатори на слуха и говора в детските градини и училищата.	Детска градина Училище	Изпълнение на чл. 4, ал. 4 от Наредбата за приобщаващото образование и чл. 13 и чл. 14 от Наредба № 12 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти
1.3.	Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочна допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба.	Детска градина Училище РЦ ПППО Община Неделино	Изпълнение на чл. 283, ал. 4 до 7 от ЗПУО, чл. 74, 124 и 129 от Наредбата за приобщаващото образование
1.4.	Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти.		
2.	Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.		
2.1.	Организиране и провеждане на обучения, семинари или форуми на училищно, общинско и областно ниво за учители, педагогически съветници и други специалисти, осъществяващи дейности свързани с определяне на риска от	Детски градини Училища РУО Община Неделино	

	възникване на обучителни затруднения и теми свързани с приобщаващото образование	РЦ ПППО	
3.	Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.		
3.1.	Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти на училищно, общинско и областно ниво.		
Стратегическа цел 3: Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за качествено изпълнение на разпоредбите в нормативната уредба за приобщаващо образование.			
1.	Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на нормативната уредба	Детски градини Училища РЦ ПППО Община Неделино	
1.1	Подкрепата за личностното развитие на децата и учениците се организира и осигурява в съответствие с утвърдените областни и общински стратегии за подкрепа за личностно развитие		Изпълнение на чл. 5 от Наредба за приобщаващото образование
1.2.	Детската градина, училището, регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и центърът за подкрепа за личностно развитие включват в своите годишни планове за дейността, видовете дейности, сроковете и отговорниците за предоставяне на подкрепата за личностно развитие.		Изпълнение на чл. 6 от Наредба за приобщаващото образование
1.3.	За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите.		Изпълнение на чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование
2.	Възлагане на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици от страна на общините на Център за подкрепа за личностно развитие в друга община, ако в общината няма такъв.		Изпълнение на чл. 198, ал. 1 и чл. 283, ал. 6 от ЗПУО.
3.	Възлагане на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици от страна на общините на лицензирани доставчици на социални услуги за деца.		Изпълнение на чл. 198, ал. 2 и ал. 3 от ЗПУО

	Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучения на семейства.		
Стратегическа цел 4: Достъпност на общата и специализирана среда за децата и учениците със специални образователни потребности и подобряване на материалните условия в детските градини и училища.			
1.	Подобряване на достъпна архитектурна среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.	Детски градини Училища Община Неделино	На основание чл. 104 от Наредбата за приобщаващото образование
1.1.	Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: <ul style="list-style-type: none"> - входни и комуникационни пространства - помещения и пространства за общо ползване - санитарно-хигиенни и спомагателни помещения 	Детски градини Училища	
1.2.	Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут, както следва: <ul style="list-style-type: none"> - изграждане на съоръжения за достъпност на входовете в училищата и детските градини /рампи, асансьори, и др./; - изграждане на адаптирани детски площадки и съоръжения за игра; - изграждане на адаптирани санитарни възли и обслужващи звена за деца и ученици със СОП; 	Детски градини Училища	
2.	Подобряване на специализираната подкрепяща среда чрез осигуряване на: <ul style="list-style-type: none"> - обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички, както и учебни места за ученици с увреден слух с достатъчна осветеност; - оборудване при необходимост на учебни места за ученици с увреден слух с подходяща апаратура; - осигуряване на подходящи помещения за кабинети за рехабилитация на слуха и говора, за логопедични кабинети, за ресурсни 		

	кабинети и за други специализирани кабинети; - осигуряване при необходимост на игрови кътове за индивидуална работа;		
3.	Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждане до съответната детска градина	Община Неделино	
Стратегическа цел 5: Подобряване на взаимодействието между всички участници в образователния процес <i>/деца и ученици, педагогически специалисти, родители/</i> , с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.			
1.	Ефективно взаимодействие с родителите на деца със специални образователни потребности и с обучителни трудности	Детски градини Училища	
1.1	Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП – консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги;	Детски градини Училища РЦ ПППО	
1.2.	Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие – включване в екипи, извънкласни форми и групи и др.	Детски градини Училища РЦ ПППО	
1.3.	Провеждане на срещи и беседи с родителите и учениците с екипа за подкрепа за личностно развитие, с цел предоставяне на актуална информация за състоянието на детето/ученика, включително медицински документи, с цел извършване на обективна оценка на образователните потребности;	Училища	
2.	Работа с родители/настойници, които възпрепятстват редовното посещение на децата си в училище;	Училища	
3.	Повишаване на информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им.		
4.	Развитие на целодневната организация на учебния ден, като инструмент за превенция на отпадане от училище;	Училища	
5.	Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществения живот.		
Стратегическа цел 6: Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на			

процеса на приобщаващото образование.			
1.	Дейности насочени към провеждане на разяснителни кампании, с цел яснота за начина, по който протича процеса на приобщаване, неговият смисъл и ефект за децата. Основната идея стои в тезата, че всяко дете със специални образователни потребности има реалните възможности да води пълноценен и независим живот, получавайки своевременно подкрепа;	Детски градини Училища РЦ ПППО Община Неделино	
2.	Организиране на кампании за информиране на родителите на деца със специални образователни потребности за правата, задълженията и възможностите за ранно включване на децата в образователната система;		На основание чл. 102 и чл. 105 от Наредбата за приобщаващото образование
3.	Промяна на нагласите в училищата и детските градини, в които е необходимо да възприемат индивидуалните различия между децата като източник на богатство и разнообразие, а не като проблем.		

VIII. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Постигането на оперативните цели на общинската стратегия ще се следи чрез няколко основни индикатора, свързани с основните аспекти от цялостната промяна, както следва:

1. Брой деца и ученици, получили подкрепа – по видове подкрепа;
2. Брой реинтегрирани деца и ученици – според профила на отпадналите от образователната система;
3. Брой специалисти, ангажирани в процесите по осигуряване на подкрепа;
4. Брой нововъзникнали институции – Център за подкрепа за личностно развитие;
5. Брой преобразувани институции;
6. Брой институции, реализиращи дейности по подкрепа;
7. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;
8. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
9. Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрит кабинет;
10. Брой институции с увеличен кадрови капацитет – назначени квалифицирани кадри, в т. ч. училищни лекари, медицински сестри, педагогически съветници, психолози, ресурсни учители и др.

IX. ФИНАНСИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Финансирането на настоящата Стратегия се осъществява със средства от Европейските фондове, чрез Държавния бюджет, Общинския бюджет, както и чрез дарения, спонсорство и други източници.

X. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Община Неделино отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

След приемането на областната стратегия, всяка община разработва общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионално управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинските стратегии и съгласуваните и приети годишни планове се изпращат на областния управител, в срок до 15 май.

Изпълнението на годишния общински план се координира и отчита на общинско ниво по ред, определен от кмета на общината и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование. Изпълнението на общинския план се отчита и на областно ниво, в срок до 01 март на следващата година всяка община трябва да представи в областна администрация отчет за изпълнението на дейностите по общинския годишен план.